כג: קן סתומה פרק שני קנים

ו א מיי' פ"ו מהל' פסולי המוקדשין הלכה ח:
ז ב מיי' שם פ"ט הל' ו:
ח ג מיי' שם הלכה ז:
ט ד מיי' שם פ"י הל' ח:
י ה מיי' פ"ח מהלכות ממזרים פרק הל' יג:
א ו מיי' פ"מ מהל' פסולי המוקדשין הלכה ו:
ב ז מיי' שם הלכה ז:

הגהות הב"ח

(ח) מפרש ד"ה כמה דכיסים תמוריס וכו' ונלנס לו דמוטעו כסר כל"ל ותיכות עשר לו נמסק:

שיטה מקובצת

האשה שהביאה חטאתה ומתה. עיין תוס' קדושין דף יג ע"ב (ד"ה האשה) תוס' פסחים דף סא ע"ב (ד"ה ושנו):

פירוש הרא"ש

לרשומה כמ מלי קמי דל"ל דמ"כ דהמיסים והשמים והשביעים היכך קבע מהן יומר מגחל אחת ח) שמא כל קן הרשומה מעוכנת בהן ובשהקריב חטאת מ' שמא היה מקון הרשומה ומקבע שנים לעולה מו מה הקריב עולה נקבע הכ' לחטאת: **השלישית והרביעית אין להם בלום.** כי שמא יפא מהן ד' פרידין וקרבו [נ"ל: והקריבן] במקום אחד מו חטאות מו עולות, הילכך אין יכול להקריב מן הרביעית לא חטאת ולא עולות אלא יוסיף על ד' עולות מו ד' עולות: **והששית יש לה שתים.** אבל לא עלו לה דשמא מקיון אחרות הן. ומה שהמיסים מפסקת בחזרה שמעמה לרביעית משום גזירה הוא כדפרישת לעיל: **והשביעית יש לה חמש.** כי אינה מפסקת בפריחה לתוכה אלא בחזרה מעמה: **פרח וחזר.** הרי בכל אחת מהן בפסק אינו נחוץ מקום אחר, לכן נפקלו מ' מעמה אלא קיון ואמרו לה ד', ומאחון ד' עלו לה לקן אחד בודאי, וג' האחרים אינה לאפוקי שמא אלא המזכרים קרבו אלמנו חטאות מו שמא עולות. ומשום גזירה נמי מפסקה אע"פ שבל קודמיה אין לה בלום: **וי"א השביעית לא הפסידה בלום.** בפריחה אחרונה [נ"ל: בהאחרון], דאין לגזור שמא משום אחריני כיון דכל קודמיה מחות לא שייך לגזור מידי: **ואם פרח מבין המחות לבולן ימותו.** פי' מבין המחות דעלמא, אבל הכך דהכא לא הוו אלא פסיקא בעלמא כדפרישת. והגר בעלי התערובות יש מהן מייבא

קן אחת ובשלישית קן אחת. ופי' הרב רבינו ג) יעקב הלוי כי נראה לו דמשום גזרה פסולה קן אחת בחזרתו כמו ד) בהליכתו קן אחת בשאר קינין מרביעית ואילך נפסלו שני קינין אחד בהליכה ואחד בחזרה גזירון כמו כן בשלישית ובשמיה אבל שביעית לא נפסל כי אם קן אחד דלא הלך ממנה דבר: ה) **פרח וחזר.** מראשונה ושניה קאי דכיון דאין להם בלום ז) א"כ מתיס ואם פרח אחד מהן בשאר קינין ימותו כולן כדתנן בסמוך ואם פרח מבין המחות לבולם ימותו כולם אלא קאי אשלישית שפרח ממנה לרביעית לחמישית לששית ולשביעית וחזר משביעית לששית וכן עד שלישית הרי מן השביעית חסר ג' פרידין אחת בחזרה לראשונה ואחת בחזרה שניה ואין כשר בשביעית רק ה' פרידין לעולה וה' פרידין לחטאת אלא עביד ששה עולות שמא השמיס שהלכו ממנה יהיו קרינין עולות הרי מ' עולות ואין בז' קינין יותר מז' עולות ומן השמיס חסר ד' פרידין ג' בפריחה וחזרה לראשונה ובשניה ואין כשר בששיה רק ג' פרידין לעולה ושני פרידין לחטאת אלא עביד ג' עולות דלמא אחרבעה אשר הלכו ממנה נעשו עולות הרי ז' עולות ואין יכולין לעשות בשש קינין רק ששה עולות וכן חמישיה חסר ממנה ד' פרידין ג' שהלכו בששיה וב' הרביעיה ואין כשר בחמישיה רק פרידה אחת לעולה ופרידה אחת לחטאת. וכמו כן קשיא בכלן כיון דרביעיה אין לה בלום היה יכול להקריב ז) בחמשה ג' עולות וג' חטאות דכי נמי אותן שהלכו ה) כולן עולות או חטאות מה בכך הרי אין כאן כי אם חמש ולפ"ז שהחמישיה אין לה אלא אחת הרי יכול להקריב ברביעיה ב' עולות וב' חטאות אלא גזרינן בכל פריחה וחזרה שני קינין ואין לחלק ביניהם גזירה זו אטו ח) זו וכי פרחה וחזרה פעם אחת אין להם בלום לגד השביעית שיש לה ד' י) כמו כן גזרינן בכל פריחה וחזרה ב' קינין: **וי"א שביעית לא הפסידה בלום.** פירוש בפריחה וחזרה פעם ג' אלא לעולה יקריבו ממנה ה' קנין דג' פרידין פרחו ממנה לכל היותר יא) נשאר בה ד"א פרידין עשה מהן ה' חטאות וה' עולות כיון דבששיה אין לה בלום והכא לא גזרינן בפריחה זו כמו בשאר קנין דכיון דאינה מפסקת בפריחה בשום פעם לא גזרו על החזרה. אבל אין נראה לפרש לא הפסידה בלום ויקריבו בה ז' חטאות וז' עולות דמלי עביד להו כיון דבקינין אחרים אין בהם בלום יב) דאין זה נ) הלשון הכל"ל בשכרה שביעית בפריחה אלישיה שעל ידי פריחה אלישיה הוכשרו כל הקינין אבשביעית אלא הלשון משמע לא הפסידה בלום בזאת פריחה אלישיה. והקשה הרב רבינו יעקב מאורלינ"ש היאי אמרינן בכל הני קינין משום גזירה יומתו יד) דאילו בפ' שני שעירי (יומא דף סה:) פריך הש"ס ומשום גזירה יומתו בתמיה ותירץ דהתם לא טו) קפיד אלא אמאי איכו רועה דכיון דאיתי תקנתא בדעיבא לא הוה לן למימר יומתו משום גזירה אבל הכא בעופות איירי ואין רעיה ופדיון בעופות: **ואם פרח.** פרידה מן המתות שהיה לבולן ומתערב בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפילו אחד בריבעות יומתו כולם [מ"ג] וכן אחת לזו ואחת לזו (יג:) ושלש לזו ועשר לזו דהמוטעו בסר [מ"ג] כל אלו הדיינין בכהן נמלך כ) כלומר לכתחלה נמלך הכהן אין לא] משפטן אבל בכהן שאינו נמלך ועשה הכל בדעתו בדיעבד ועשה לב) קן אלא למעלה לאחה אחת וכן קן אלא למטה לאחה אחת לג) הילכך כולן למעלה מחלה בסר עולות מחלה אפילו אחת ומעלה ומטה בזה הענין וכן משמע בזבחים בר"פ התערובת (עג:) דהאי בד"פ לד) דהכא אפילקרן קמא קאי. מיהו בא' לזו וא' לזו

זו"א השביעית לא הפסידה כלום א ואם פרח מן המתות לכולן הרי כולן ימותו: ד ב קן סתומה וקן מפורשת פרח מן הסתומה למפורשת יקח זוג לשני חזר או שפרח מן המפורשת ראשון הרי כולן ימותו: ה ג חטאת מכאן ועולה מכאן וסתומה באמצע פרח מן האמצע לצדדין אחד הילך ואחד הילך לא הפסיד כלום אלא יאמר זה שהלך אצל חטאות חטאת וזה שהלך אצל עולות עולה חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חטאות ואלו יקרבו עולות חזר א) או שפרח מן האמצע לצדדין הרי כולן ימותו: ו אין מביאין תורין בנגד בני יונה ולא בני יונה בנגד תורין כיצד האשה שהביאה חטאתה תור ועולתה בן יונה תכפול ותביא עולתה תור ב) [עולתה תור] וחטאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה בן עזאי אומר הולכין אחר הראשון ז) ה האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה:

הדרן עלך קן סתומה

ז) **במה** דברים אמורים בכהן הנמלך אבל בכהן שאינו נמלך אחת לזו ואחת לזו

זה בזה ואם נתערב פריחה אחת מן הסתומה לקן המפורשת יקח זוג לשני ויפרוש אחד מטאת ואחד עולה וכו' שנתערבו יחד ימותו כולם: **חזר.** אחד מן הג' שנתערבו ונתערב עם הימיני יב) סתומה או תחלת הפריחה נתערב אחד מן המפורשת לסתומה והיינו דאלמן דקאמר כ) בתחלת הפריחה הלך אחד ונתערב לסתומה ימותו כולן דכיון שפרידות המפורשת נתערבו יחד אין קרינין עוד וכי פרח אחד מהן במקום אחר זהו אחד מן המתות שפרח לגין הקרינים וימותו כולן: **[ה] חטאת מלמן.** פרידה המפורשת לחטאת מלד אחד ופרידה המפורשת לעולה מלד שני ושני פרידין של קן סתומה בחמנע פרח מן האמצע פרידה אחת ליומין ופרידה אחת לשמאל לא הפסיד כלום לאותו המעורב עם החטאת יקריב חטאת ואותו עם העולה עולה וכי חזר מן הצדדין אחד מלמן ואחד מלמן ונתערבו יחד אלו ימותו לחטאת ועולה נתערבו יחד אבל אותם שנאמרו כל אחד לבדו קריבים כל אחד כדינו: **חזר.** מן האמצעיים לצדדין ימותו כולן דעולה וחטאת נתערבו יחד: **אין מביאין תורין לנגד בני יונה.** דיש בא) להביא לו חוטאו שיהם ממין אחד ג) ובתורת הכהנים מפיק לה מקרא בב) [: **האשה שהביאה חטאתה תור ועולתה בן יונה תכפול ותביא עולתה תור.** ממין ב)] החטאת. ואם הביאה עולתה תור וחטאתה בן יונה ממין אחר תביא עולתה בן יונה ממין אחר לחטאת הוא העיקר: **בן עזאי אומר הכל הולך אחר הראשון.** וכיון שהביאה עולתה תור תחלה תכפול להביא חטאת תור ממין עולתה שקריבה תחלה. וקשיא לרבי דמשמע הכא דעולה קרבה שפיר תחלה לחטאת לבן עזאי דקאמר שתכפול חטאת ממין העולה וכן לתנא קמא דאמר תכפול ותביא עולתה ממין חטאת אבל היו ממין אחד כמו שהביאה רשומה כשרים אע"פ שהעולה קדמה לחטאת וכן מוכח בסמוך בד) ומיהו האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשים עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשים חטאתה דהוי חטאת שמתו בעליה בה) אבל אי לאו הכי מביאין ואף על פי שקרבה עולתה תחלה ואילו ברים תמיד נשמט (פסחים דף נט.) קאמר וכי תימא בשקרבה עולתו ומי קרבה והאמר מר זה בזה אב שכל מקום חטאת קודמת לעולה ואפילו חטאת דעוף לעולת בהמה ומשני שאני מצורע דרחמנא אמר ז) והעלה בו) כבר פירוש אע"פ דבמצורע כתיב חטאת בריאת גלי לן ז) דוהעלה דלא הוי עיכובא מעמע הא בשאר דוכתי דלא כתיב והעלה איכא עיכובא אי קרבה עולה תחלה ותירץ רבינו מייס דבשום דוכתא ליכא עיכובא ומצורע דאיצטריך למיכתב והעלה משום דכתיב ביה הויה זאת תהיה תורת וגו' ואמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף כו.) דהוי עיכובא והכי פירוש שאני מצורע משאר הויות בה) דמצורע דכתיב והעלה אבל בעלמא לא איצטריך לגלות דאיכא

אלא מלמה: הדרן עלך קן סתומה

במה דברים אמורים בכהן הנמלך. אפילקרא קמא קאי דל"ל בד"א דחטאת שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפילו אחד בריבעות יומתו כולם [מ"ג] וכן אחת לזו ושתים לזו (ח) בב) ושלש לזו עשר לזו דהמוטעו בסר [מ"ג] כל אלו הדיינין בכהן נמלך ל) כלומר לכתחלה נמלך הכהן אין לא] משפטן אבל בכהן שאינו נמלך ועשה הכל בדעתו בדיעבד ועשה לב) קן אלא למעלה לאחה אחת וכן קן אלא למטה לאחה אחת לג) הילכך כולן למעלה מחלה בסר עולות מחלה אפילו אחת ומעלה ומטה בזה הענין וכן משמע בזבחים בר"פ התערובת (עג:) דהאי בד"פ לד) דהכא אפילקרן קמא קאי. מיהו בא' לזו וא' לזו

בב): **אשה שהביאה [חטאתה ומתה] יביאו יורשיו עולתה.** דעולה דוחין [הוא] וקרבה לאחר [מיתה]. ופליגי בה רב ושמואל בקידושין (יג:) (ור' יוחנן ור"ל), חד מוקי לה בשהפרישה מחיים לאי לא הפרישתה לא היו יורשין מיישבים להביאה דשעבודא לאו דאוריתא ומעלה ע"פ הוי, וחד אמר אפילו לא הפרישתה מחיים מיישבים היורשין להביאה מעלה הכתובה בתורה כתותה בשור דמיא: **לא יביאו יורשין חטאתה.** דאין כפרה למתים, והלכתא גמירי לה דחטאת שמתה בעליה למיתה אוצא. ובמ"ש (ויקרא, דבורא דחובה פי"ח ה"ג) מי מנין שאם הביאה עולתה ומתה שיביאו היורשין חטאתה מ"ל מ' לחטאת מתה לעולה ג). וה"ר יעקב מאורלינש היה רולה לתרץ דהתם מיירי בעוף ובמיירי דאין חטאת העוף מתה כמו דאין חטאת איבור מתה, ופרש"י ד) (הוריות ו, תמורה טו. טז.) משום דחמאה חטאות המתות דאיתיהו כולה בגיבור דאין לאיבור ממיירן, והכי גמירי להו דלא נהגינו אלא במקום דשייכי כולהו, ועוף נמי לא שייך ביה תמורה. והיה קשה לו דאמרינן (סנהדרין פו.) אמר ספרא ר' יהודה ואיתו אבר דיש תמורה בעוף ה). ור"ל שבאביל זה לא היה נרוך לחזור דאמרי לא שייכי כולהו בעוף דלא שייך ביה ולד חטאת ועברה שנתה. ור"י אומר דגריקת מ"ב משובחת היא וכך היא כתובה אחד לחטאת ואחד לעולה שאם הביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה ומתה שיביאו יורשין חטאתה מ"ל לא לחטאת ואחד לעולה, ושיכוח הוא דהיכי שמעינן מהאי קרא דחטאת אחר מיתה היכא דקרבה עולה מחיים הא בקרא כתיב חטאת תחילה. אלא כך יש להיות הגריסא, יכול שאם הביאה עולתה ומתה שיביאו יורשין חטאתה מ"ל לא לחטאת, פירוש שחטאת הקלות לעולה, והקמכתא בעלמא היא דחמם חטאות מתות גמרא גמירי לה. וריש"ל מקיים הגריסא דהא חטאת שמתו בעליה למיתה אוצא הייט בספרים מחיים לדתנן בפרק בתרא דכריתות (כז:) הספרים מחלתו ומת לא יביאנה בנו אחריו, ובהכי איירי מתניתין דלא יביאו חטאתה. אבל הכא אין לא"ל בשלא הוספרה מחיים וכמ"ש בעבודת דאוריתא, ויביאו יורשין חטאתה דקריבה לא שייכיבו החטאת, אלא שקיבינו מן הדמים כמו שמקריבין מהמותר חטאת כגון מפרים שני חטאות דחדא קריבה עולה, ה"ל יקריבו מדמי החטאת עולה, ל"ל אחד לחטאת ואחד לעולה, כלומר מה שהיו לאוי להביא חטאת יביאו בדמיה עולה: **פליג פירקא בב"ד**

פרק במה דברים אמורים

א במה דברים אמורים. פי' בד"א דספק בעבירות של אלו שני הפרקים בכהן נמלך שבא לפני חכם לשאל מה יעשה בהם, ועתה בא לפרש בכהן שאינו נמלך ועשה מדעתו: **אחת לזו ואחת לזו.** הביאו לא שני קיני חובה קמוצים ומנגב

ו) מנחל אחד לחטאת ונחל אחד לעולה שמא טו', כל"ל (ויעיר קנו). ז) כו' קיון לא הפסיד ומן הבשביעית ספק ג' נחלות במקום אחר לכן נפקלו ג' קיון כל"ל (ויעיר קנו). ח) לפנינו ליתא לגרי דמשמע הכא דעולה קרבה כמתני' היד, וכבל הדפוסים (פסולי המוקדשין פ"ד ה"ח) לא ידעתי היכן מלא בן בפרש"י ז"ל. אלא בפי' הגמ"ש מ"ש בעלי התוס' ד) כ"ה הגי' בכל הס"ר ובדפוסים הלאמנוסים (פרלא פת"ה, קונטוס מקו"מ), והכל הוא מדברי ר"י מאורלינש. ולפ"ז לון מקום להגתמו אל בעל יעיר קנו המנוסמת על הגיסא דעקבה לי' סהיה לפניו.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ה. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שינויי נוסחאות

א) חזר מן המאמנע. כל"ל (מ"ב. ועיין תוי"ט), ב) ש"מ, ג) רבינו ודחתה אלו (הגהה בד' ועלה, ובש"מ כ"י כבנדפס), ד) כמו בהליכתו כיון דבשאר. כל"ל (מ"מ כ"י), ה) שיך לעמוד ל', ו) דאין לכם בלום אלא מתים אם פרח (מ"מ), ז) להקריב בחמשית ג' עולות (מ"מ), ח) שהלנו בשנית נעשו קון (מ"מ), ט) וכן ב' פרחה (מ"מ), י) וכמו כן גזרינן (מ"מ), יא) לכל היותר ונשארו בה י"ל פרידין דעשה מהן (מ"מ), יב) אין בהם בלום ואותן ג' שנתערבו בה מאחרים ראוין הם להקריב בולם בין עולות בין חטאות שבבל אעם שבא לה אחד הוה בא במקום שראוי להקריב בין עולה בין חטאת דאין זה (תוי"ט), יג) דאין זה משמעות הלשון (מ"מ), יד) ואילו בכ' (מ"מ), טו) דהסם לא פריך אלא אמאי איו רועה החתם בבהמה מיירי ובין דאתם (מ"מ), טז) קן סתומה וקן מפורשת. שדרוש שזו חטאת חוז עולה והבא איירי שנתערבו שני הפרידין יחד אחר שהיו מפורשות [נ"ל אחר שהופרשו] ואין יודע (מ"מ), יז) המפורשות זו בזו (מ"מ), יח) שנתערבו פרידות המפורשות זו בזו ואם (מ"מ), יט) עם הימיני הנשאר בסתומה (מ"מ), כ) שבתחילת הפריחה הלך אחד ונתערב בסתומה ימותו (מ"מ), כא) דיש לו [נ"ל: לה] לנגיע מוכחו [נ"ל: חובתה] (מ"מ), כב) מפיק לה מקרא דבעינן קרבן אז בולן בני יונה אב בולן תורים (מ"מ), כג) ממין החטאת בת"ב (תוריט פרק ד. ג) פירוש לה מקרא דבריב לחטאת וביבר משמע לן הבפרה תלויה בחטאת ואם (מ"מ), כד) וכן מוכח בסמוך גבי [נ"ל: דתנן] האשה (מ"מ), כה) בעליה משמע אבל (מ"מ), כו) והעלה פירוש. ותיבת "בגר" נמחקה (מ"מ), כז) גלי לן דהעלה דלא הוי (מ"מ), כח) שאני מצורע משאר הויות דכתיב בה והעלה (מ"מ), כט) כדפרי"ש "בשר לו" ומתקו הש"מ, והגי' "עבר לו" היא מד' ספר"מ מ"ם, ל) כלומר שבא הכהן לימלך ולשאול את משפטן (מ"מ כ"י), לא) משפטן דלכתחילה אין לו להקריב בשום חששא אבל (מ"מ), לב) ועשה בל התערובות חצוי למעלה וחצוי למטה אז אמרינן דלמעלה מחצה בשר ומחצה פסול וכן בלמטה דאשר בל קן אשה אחת קריבה למעלה ומצאא החטאת שהוה דינו למטה נפסל וכן באדרך הילך (מ"מ), לג) ועשה קן שלם למעלה לאחה אחת עולה בשרה וחטאת פסולה וכן קן שלם למטה לאחה אחת בשרה ועולה פסולה הילכך אחת לזו ואחת לזו ב' לזו וב' לזו ועשה כולן למעלה מחלה בסר דהיינו עולות מחלה פסול דהיינו אפילו אחת (מ"מ), לד) אפילקרא קמא קאי (מ"מ),

פירוש הרא"ש (המשך)

והא דאיצטריך קרא למצורע משום דכתיב ביה הויה זאת תהיה תורת (שם, א) כדאמרינן (נב"ק) (נב"ג) דמנחות (דף יט.).

ח) קידושין יג., מנחות ד: זבחים ה., ט) [זבחים עג.], ג) [תוריט פרק ד], ד) [ויקרא יד],

שתים לזו ושתים לזו שלש לזו ושלש לזו עשה כולן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולם למטה מחצה כשר ומחצה פסול חצים למעלן וחצים למטן את שלמעלן מחצה כשר ומחצה פסול ואת שלממן מחצה כשר ומחצה פסול: **ב** אחת לזו ושתים לזו ושלש לזו ועשר לזו ומאה לזו עשה כולם למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציה למעלן וחציה למטן המרובה כשר [א] כל מקום שאתה יכול לחלוק את הקינים שלא יהיו משל אשה אחת בין למעלן בין למטן מחצה כשר ומחצה פסול וכ"מ שאין אתה יכול לחלוק את הקינים עד שיהו משל אשה אחת בין למעלן בין למטן המרובה כשר: **ג** [ב] חטאת לזו עולה לזו עשה כולן למעלן מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציה למעלן וחציה למטן שתיהן פסולות שאני אומר חטאת קריבה למעלן ועולה למטן: **ד** [ג] חטאת ועולה [ד] סתומה ומפורשת עשה כולן למעלן מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטן מחצה כשר ומחצה פסול [ה] חציה למעלן וחציה למטן אין כשר אלא סתומה והיא מתחלקת ביניהן: **ה** [ד] חטאות ואשמות בחובה אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה

ושתים לזו ושתים לזו כו' נתערב שזה בשזה אפילו בגמלן יש להכשיר המתי כיון שהן סתומות ויעשה קן ראשון [א] אחת למעלה ואחת למטה והקן האחד ימות ויתנו ביניהן אבל אחת לזו ושתים לזו שאמרנו למעלה [פ"ל מ"ג] המועט כשר [ב] כיון דלא נמלך המרובה כשר כיון שעשה חציין למעלה וחציין למטה: **אף שלמעלה מחצה כשר ומחצה פסול.** כיון שעשה קן שלם למעלה וכיון שקיניו אלו לשתי נשים יביאו קן אחד בשותפות ויתנו ביניהן אי משל ראשון עולה לגאה תהא בתחרוה חטאת לגאה או איפכא. ודוקא (ג) קן שלם למעלה אבל אם חלק הקינין פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה הכל כשר שאני אומר עולה למעלה וחטאת למטה שהקיניס מתפרשות בעשיית הן: [ב] **אחת לזו ושתים לזו ושלש לזו ועשר לזו ומאה לזו כו'.** אפיקיבא (ג) קמא קאי דקתמר לעיל המועט כשר והשתא קאמר כשחציין למעלה וחציין למטה המרובה כשר כיון שלא נמלך. ועתה אפרש כילד המרובה כשר שהרי מאחת לזו ושתים לזו אומו קן של אשה אחת עשה למעלה ומשני קינין של אשה אחרת עשה פרידה [ג] [אחת] למעלה [ד] ונשארו שלש פרידין למטה הרי כשר שני עולות למעלה ושני חטאות למטה הרי שני קנים כשרים ושלישי פסול והוה המרובה כשר. וכן שנים לזו ושלשה לזו מן השני קיינין [ה] יש ארבעה פרידין למעלה ועוד נקח פרידה אחת מן השלשה קיינין הרי חמשה פרידין למעלה וכן חמשה פרידין למטה מן החמשה [ו] **פרידין למעלה יש שלשה עולות** כשרות ושל מטה שלשה חטאות הרי ג' קיינין כשרים והוה המרובה כשר. ומיהו עשר לזו ומאה לזו אינו יכול למצוא בזה הענין [ז] [לפי שהן זוגיים וכ"ל דהא דתנן המרובה כשר אינו קאי אלא] על אחת לזו ושתים לזו וכו' שאינן זוגות [ח] אחידי דתנא לעיל בכהאי גוונא המועט כשר תנא כהאי גוונא המרובה כשר באינו ממלך מיהו אמת הוא שהמרובה כשר שאין פוסל מהם אלא עשרה קיינין במאה וי' קיינין כי שמא העשרה קיינין של אשה אחת למעלה ונפסלו החטאות או טולן למטה ונפסלו העולות ועל כרחך עשרה קיינין שלמין פסולין ובלא הוקבעו כל אחד לאשה אחת מיירי אבל המאה כשרים מאחר שהן סתומות שחציין של מעלה עולות וחציין של מטה חטאות ולי נראה שהאשה שהביאה מאה צריכה עוד להביא עשר חציין עולות וחציין חטאות [ט] כשנעשו נ"ה למעלה ונ"ה למטה שמא העשר של אשה אחרת נעשו כולם למעלה ואין לאשה שהביאה ק' למעלה כי אם מ"ה וצריכה עוד להביא ה' או שמא למטה נעשו ולא נשאר לאשה שהביאה ק' כ"ל מ"ה וצריכה עוד להביא ה' למטה: **זה הכלל כל מקום שאתה יכול לחלוק הקיינין ולא יהו משל אשה אחת בין למטה בין למעלה מחצה כשר ומחצה פסול.** כלומר שקן אשה אחת אינו נחלק לשנים אלא קן אשה שלם למעלה וקן אחרת למטה. וכל מקום שאין אתה יכול לחלק את הקיינין כגון אחד לזו ושנים לזו ושלשה לזו שאינן זוגות וצריך לחלקן קן אחת פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה המרובה כשר כדפרישית: [ג] **חטאת לזו ועולה לזו כו'.** הא נמי קאי אדתני לעיל [מ"ל] במה דברים אמורים בנחן נמלך כו' וקאי אפיקיבא קמא [מ"ג] דקתני עולה שנתערבה בחטאת ואמאת שנתערבה בעולה אפילו אחד בריבוא יאמוה זהו בנמלך אבל לא נמלך על תערובתם ועשה קן שלם [י] למטה מאה כשר ומאה פסול ואשמועינן דאע"ג דאי אתי לאימלוכי אמרינן ליה לא תקריב כדקתני יאמוה השתא דלא נמלך אמרינן יא] שכל אחד ואחד נעשה כדין וכשר לאפוקי מדרבא דאמר בפרק התערובות (זבחים עג:) השתא דאמרת דנמון לא תקריב אי מקריב לא שמא הקריב החטאות למעלה והעולות למטה, כגון שכל קן היה בפני עצמו נעשה מכל ח' חטאת למעלה ושתים לזו ושתים ושלש. עשה ה' פרידין למעלה וה' למטה אפילו שתי קיינין של אשה [ח"ל] הן למעלה ב' העולות כשרות והפרידה החמישית כשרה, וכן למטה ג' חטאות כשרות ושתי עולות פסולות. וכן שתים ועשר ושתים ומאה [וכן עשר ומאה], אפילו כל העשר קיינין הן למעלה הרי עשר מהן [ט] כשרות והתשעים של בעלת המאה כשרות. וכן למטה מאה חטאות כשרות ועשרה עולות פסולות: **זה הכלל כל מקום שאתה יכול לחלוק את** הקינין. שלא יהיה קן אשה נחלק לב' אלא קן אשה אחת שלם למעלה וקן אחרת שלם למטה לא מאה כשר לא פסול, ואם אין יכול לחלוק הקיינין כגון אחד לזו ושנים לזו שמתחלק לאשה אחת ח' למעלה ואחד למטה המרובה כשר:

מרבה כדמפרש התם: [ד] **חטאת ועולה וסתומה ומפורשת עשה שתיהן [יב] למעלה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה וחציין למטה אין כשר אלא סתומה ומתחלקת ביניהן** הכי גרס להו [יג] פירוש רש"י בפרק חטאת העוף (זבחים קף מז:). הכי שתי נשים שלקחו שלשה קיניס בעירוב זו לריכה עולה וקן שלם אחד לחטאת וח' לעולה דהייט שתי עולות וחטאת וזו לריכה שתי חטאות ועולה ופירשו אחד מן הקיינין [יד] פרידה אחת עולה לזו ופרידה חטאת לזו ואחד מן הקנין הנישו קתומה ולא פירשו אחו פרידה חטאת ואחו ואחו עולה והשלישית פירשו אחו חטאת ואחו עולה אבל [סמות] בעלים לא נתפרשו הרי חטאת לזו ועולה לזו וקן סתומה וקן מפורשת [טו] ולריך להקריבשני קנין הללו שתם על שתיהן העולות למעלה וחטאות למטה ועולה לזו וחטאת לזו ולריך להקריב לשם בעלים ונתנם לכהן עשה כולן למעלה כו' חציין למעלה כו' אין כשר בכולו אלא קן סתומה הרי מייניהו דעבד עולה והי מייניהו דעבד חטאת כשרה כיון שכל קן [טז] היה בפני עצמו ומתחלקת ביניהן הוחיל ובעירוב לקחוס האחת יצאת ידי חטאת ואחת יצאת ידי עולה ויקחו עוד קן ביניהן ויקריבו בתנאי שם עולה לאשותה לרחל וחטאת אלא תהא נקן אחיה זו עולה אלא וחטאת לרחל ואם חילוף חילוף כך פי' רש"י בזבחים דגרסינן וסתומה בוי"ו ובשלש קיינן מייריי. והרב רבינו אברהם יז] פירש דגרסינן חטאת ועולה סתומה ומפורשת כלומר בשני קיינן שאחת סתומה ואחת מפורשת ומתברנה סתומה במפורש עשה שתיהן למעלה וכו' חציין למעלה אין

כשר אלא סתומה פירוש שיעור סתומה עולה וחטאת מן הסתומה ומפורשת והשאר מיירי שפירש בתערובת ומתחלקת ביניהן פירוש שתעלה לשתיהן פי' שכמו שיש שפק פסול לזו כך יש לזו שאע"פ שבעצת הסתומה יש אחד מהן כשר ממה נפשך ולבעלת המפורשת שמא שניהן פסולין מ"מ יתנו ביניהן ויביאו קן ותאמר בעלת הסתומה אם שני כולו כשר ושלך כולו פסול קן זה יהא כולו שלך ואם אחד משני כשר שכולו נעשה למעלה או כולו למטה יח] אז שלך אי אפשר שלא יהא אחד כשר יהא הקן הזה חציו שלי וחציו שלך: [ה] **חטאות שנתערבו בחובה אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה.** כלומר למעלה שינו בפ"ק [מ"ב] דאין כשר אלא מנין חטאות שבחובה ועתה רוצה לומר שבאותו מנין יש חילוק שפעמים שעולה המנין למחצה כשר ומחצה פסול ופעמים שעולה אותו המנין לפחות ממחצה. והשתא מפרש ואזיל כילד חובה שנים בחטאת מחצה כשר ומחצה פסול פירוש יט] בקיני חובה שים בהם כפלים בחטאת כגון [כ] שקרב מהן עולה אחת ושני חטאות נשתיירו בשני קיינין מחצה כשר ומחצה פסול שעולה שנשארה לא יוכל להקריב כי שמא זהו שנקבע לחטאת וחטאת המעורב לא יוכל להקריב עולה כי אולי הוא גזל העולה שנשאר ועל כן לא יקרב אלא שני חטאות וחטאת המעורב והעולה פסולין הרי לך מחצה כשר ומחצה פסול: **בא] חטאת שנים בחובה מנין שבחובה כשר.** פירוש אחטאת שנתערבה בחובה קאי וקתמר חטאת שנים בחובה (א) שקרבה חטאת אחת מן השני קיינים ושתי עולות וחטאת אחת נשתיירו הרי אדנעבה פידיון עם חטאת המעורב ואינו יכול להקריב שתי עולות כי שמא יקח החטאת המעורב וגם שתי החטאות לא יקריב כי שמא יקח אותו שנקבע לעולה על כן לא יקריב אלא חטאת אחת הרי עולה לפחות ממחצה אותו מנין שבחובה וכן כה"ג תפרש הבבא שאחריה דוכן עולה שנתערבה בחובה. וגרלה פירוש רבינו יאמר בר בב] אשר שמא הקריב החטאות למעלה והעולות למטה, כגון שכל קן היה בפני עצמו נעשה מכל ח' חטאת למעלה ושתים לזו ושתים ושלש. עשה ה' פרידין למעלה וה' למטה אפילו שתי קיינין של אשה [ח"ל] הן למעלה ב' העולות כשרות והפרידה החמישית כשרה, וכן למטה ג' חטאות כשרות ושתי עולות פסולות. וכן שתים ועשר ושתים ומאה [וכן עשר ומאה], אפילו כל העשר קיינין הן למעלה הרי עשר מהן [ט] כשרות והתשעים של בעלת המאה כשרות. וכן למטה מאה חטאות כשרות ועשרה עולות פסולות: **זה הכלל כל מקום שאתה יכול לחלוק את** הקינין. שלא יהיה קן אשה נחלק לב' אלא קן אשה אחת שלם למעלה וקן אחרת שלם למטה לא מאה כשר לא פסול, ואם אין יכול לחלוק הקיינין כגון אחד לזו ושנים לזו שמתחלק לאשה אחת ח' למעלה ואחד למטה המרובה כשר:

מסורת הש"ס

א) [זבחים מז:: ע"ש], **ב)** מפנה ג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' חטאת ועולה וסתומה. נ"ב זהו גירסת רש"י: **(ב)** מפרש ד"ה שתים כו' והוקא עשה קן שלם למעלה: **(ג)** ד"ה חטאת שנים וכו' שנים בחובה כגון שקרבה וכו' ר' יאמר בר אבר שפירש וסתוכה וכו' אלא ד' חטאות חטאת חטאת שנים:

פירוש הרא"ש

לכהן: אם **עשה כולן למעלה** נפסלו החטאות: **כולן למטה** נפסלו העולות ותניא כל אחת מה שנפסל לה ואינה לריכות תנאי: **חציין למעלה וחציין למטה.** תד' פרידין תעורבין עשה ב' למעלה וד' למטה ל"ל לחיות פסול בהן יותר מחלי, דלקי אם היה קן של אשה אחת כולו למעלה ושל אחרת כולם למטה נפסלו מזו עולה ומזו חטאת, ויביאו קן ויתנו אם עולה שלך קרבה והחטאת שלי תהא זו העולה שלי והחטאת שלך ואם לאיקף, יהיה לאיקף, ואם כבר נפדרנו שכל קן וקן קרב אינו נדבה ואינו למעלה תהא העולה נדבה והחטאת בחר על הספק ואינה נאכלת. וכן ג' לזו וג' לזו אפשר שקרבו כדין וכולן פטורות, ואפשר שלאחת נפסלו כל העולות ולאחרת כל החטאות, ואפשר שהאחת הקריבה ה' עולות וחטאת אחת והאחרת ה' חטאות ועולה אחת ומסר לזו ב' חטאות ולזו ב' עולות, ואפשר שהא' הקריבה ד' עולות וב' חטאות והאחרת ד' חטאות וב' עולות, הילכך יביאו ו' [מ"ש: תרבא] עולות וב' חטאות ויתנו. אבל יותר מב' חטאות ח"ש להביא שמא כבר נפטרו. אבל כל אחת צריכה להביא חטאת השוף על הספק להכשירה בקדשים:

ב אחת לזו כו' המרובה כשר. פי' כמנין קיינים המרובה כשר. כילד אחת לזו וב' לזו והקריב ג' פרידות למעלה וג' למטה ד' פרידות כשרות, אף אם היה קן של אשה [אחת] כולו למעלה הרי נפסלה חטאת אלה ועולה כשרה ופרידה הג'

ג) גם היא כשרה, וג' למטה שתי חטאות של בעלת שני קיינין כשרות והשלישית היא עולה שנעשית למטה ופסולה הרי שתי חטאות ושתי עולות פסולות, וכן אם היה קן אלה למטה כשירות, ומה שני עולות כשירות, וכן אם היה קן אלה למטה ומנעבעת ב' קיינין בשותפות ויתנו והחטאת אינה נאכלת. וכן אחת ושלש ועשה ד' פרידין למעלה, אם קן אל (הלאה) [ראחת] כולו למעלה נפסלה החטאת ושתים של בעלת ג' כשרים, וכן בד' שלמטה נפסלה העולה וג' חטאות כשירות. וכן אחד ועשר וכן אחד ומאה, וכן שתים ושלש. עשה ה' פרידין למעלה וה' למטה אפילו שתי קיינין של אשה [ח"ל] הן למעלה ב' העולות כשרות והפרידה החמישית כשרה, וכן למטה ג' חטאות כשרות ושתי עולות פסולות. וכן שתים ועשר ושתים ומאה [וכן עשר ומאה], אפילו כל העשר קיינין הן למעלה הרי עשר מהן [ט] כשרות והתשעים של בעלת המאה כשרות. וכן למטה מאה חטאות כשרות ועשרה עולות פסולות. אם יביא קן אשה נחלק לב' אלא קן אשה אחת שלם למעלה וקן אחרת שלם למטה לא מאה כשר לא פסול, ואם אין יכול לחלוק הקיינין כגון אחד לזו ושנים לזו שמתחלק לאשה אחת ח' למעלה ואחד למטה המרובה כשר:

ד) תד' שבר המלך תמורה ס"ד ה"ל (וע"ש בהגי' פסולי המקודשין פ"ד ה"ל). **ה)** גם היא מבלא בנדר ב' קנים, כל"ל (ישיר קנו). **ו)** גם היא מבלא בנדר ב' קנים, כל"ל (ישיר קנו). **ז)** ולריך להקריב ב' הקנים הללו אחם בם על שתיהן הטאות למעלה ומטאת למטה והחטאת לזו והעולה לזו לריך להקריב לשם בעלים. לשון רש"י שם (ישיר קנו). **ח)** הוחיל ובעירוב לקחוס האחד יצאת בה ידי חטאת והא' יצאת בה ידי עולה. לשון רש"י שם (ישיר קנו). **ט)** ויקריבו בתנאי אם עולה לאשותה לרחל וחטאת לזלה תהא בקן אחיה זו עולה לזלה וחטאת לרחל ואם חילוף חילוף. לשון רש"י שם (ישיר קנו).

שינויי נוסחאות

א) ויעשה קן ג' למעלה. כל"ל (ש"מ כ"י), **ב)** המועט כשר הבא כיון (וכ"מ כ"י מתק תיבת כיון) דלא נמלך (ש"מ), **ג)** ש"מ, **ד)** למעלה בדי שיהיו חציים למעלה ונשאלו שלם (ש"מ), **ה)** מן הנשים קיינן עשה לתרנגא (ש"מ), **ו)** מן המחמה פרידין של מעלה (ש"מ), **ז)** הענין לפי שהן זוגות וצ"ל דהמרובה בשר דתנן בסתניתין אינו חוזר אלא על אחת [כ"ל: לאחת] לזו (ש"מ), **ח)** ואיידי דתנא לעיל בכה"ג המועט כשר תנא נמי בכה"ג המרובה כשר כאינו ממלך ומיהו אמת הוא אף בעשר לזו ומאה לזו שהמרובה כשר (ש"מ), **ט)** שבשנעשו נ"ה למעלה (ש"מ), **י)** ועשה קן שלם למטה וקן למעלה מחצה כשר (ש"מ), **יא)** אתמרינן שאחר שהן נעשה קנין (ש"מ), **יב)** עשה כולן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול חציין למעלה (ש"מ), **יג)** ה"ג לה רש"י כ"ל: חטאת ועולה ופירש סבי (ש"מ), **יד)** ופירשו אחד מן הקיינין וקבעו פרידה עולה לזו ופרידה חטאת לזו (ש"מ), **טו)** וקן מפורשת ויש לבהן להקריב (ש"מ), **טז)** קיין שכל קן וקן היה (ש"מ), **יז)** והרב רבינו אברהם בר דוד פירש חטאת ועולה. ומיהא דגרסינן ממתן (ש"מ), **יח)** אי טולו למטה אם בן שלך (ש"מ), **יט)** פירוש שני קיני חובה (ש"מ), **כ)** כגון שקרבה מהן עולה אחת ושתיירו שתי חטאות ועולה אחת בשני קיינין (ש"מ), וכ"מ כ"י הגי' שקרבה מהן עולה אחת ושתי חטאות ועולה אחת נשתיירו בשני קיינין, בא) שייך לעמוד הבנה, **בב)** רבינו יאמר בר אברהם (ש"מ),

פירוש הרא"ש (המשך)

ג חטאת לזו. פי' לעיל. כפ"ק (משנה ב) תנן חטאת שנתערבה בעולה אפילו אחד בריבוא יאמוה כולן, ואשמועינן הכא דאם לא נמלך הכהן ועשה כולן למעלה או כולן למטה מחצה כשר ומחצה פסול. ולאפוקי מדרבא דאמר בפ' התערובת (זבחים עג:) השתא דאמרת דנמון לא תקריב אם הקריב אם לא תקריב לא יוכל להקריב כי שמא זהו שנקבע לחטאת וחטאת המעורב לא יוכל להקריב עולה כי אולי הוא גזל העולה שנשאר ועל כן לא יקרב אלא שני חטאות וחטאת המעורב והעולה פסולין הרי לך מחצה כשר ומחצה פסול: **ד חטאת ועולה.** פי' דאל ולאה אלקחו ג' קיינין בשותפות (ג) קן אחד עשו חטאת לרחל ועולה לזלה וקן ג' הביאו סתומה ולא קבעו זו לחטאת זו לעולה (ד) אבל לא קבע עליהם שם הבעלים לומר זו לרחל וזו לזלה (ה): **אין כשר אלא סתומה.** דאותה שהקריב למעלה היא עולה ואותה שהקריב למטה היא חטאת, ובאחרת היכא למיתם

ה חטאת שנתערבה בחובה. פי' שזה בשזה נתערבו חטאת בחובה שתי חטאות בקן אחד סתומה אלו ד' חטאות בשני קיני חובה, ומשום דתנא בתר הכי חובה שנים בחטאת חטאת שנים בחובה תנא הכא חטאת שנתערבה בחובה. ופי' שזה בשזה הן רב הן מעגן, וקאי אתמי דקליק מייתה שעשאן קיינין למעלה ותקיינן למטה: **אין כשר אלא מנין חטאות שבחובה.** דלריכן למיתם עשה שתי חטאות למעלה [ונפסלו] וחובה למטה ונפסלה העולה. וכן ד' חטאות בשתי חובות שמא עשה ד' חטאות למעלה

ג) ג"ל עולות (ישיר קנו). **ד)** גם היא מבלא בנדר ב' קנים, כל"ל (ישיר קנו). **ה)** ולריך להקריב ב' הקנים הללו אחם בם על שתיהן הטאות למעלה ומטאת למטה והחטאת לזו והעולה לזו לריך להקריב לשם בעלים. לשון רש"י שם (ישיר קנו). **ו)** הוחיל ובעירוב לקחוס האחד יצאת בה ידי חטאת והא' יצאת בה ידי עולה. לשון רש"י שם (ישיר קנו). **ז)** ויקריבו בתנאי אם עולה לאשותה לרחל וחטאת לזלה תהא בקן אחיה זו עולה לזלה וחטאת לרחל ואם חילוף חילוף. לשון רש"י שם (ישיר קנו).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עין משפט
נר מצוה

ז א מיי' פ"מ מהלכות פסה"מ הלכה ה:
ח ב מיי' שם פ"ב ד:
ט ג מיי' פ"י שם הל' ה:
י ד מיי' שם הלכה ב:
יא ה מיי' שם הל' ג:

שינויי נוסחאות

א) חובה שנים (ש"מ), ב) וכו"ל אבריסם בר דוד פירש (ש"מ), ג) ושני מטותות ושולה (ש"מ), ד) נמצאן לכהן אילו היה נמלך בה היה לריך (ש"מ. וכ"מ כ"י כמנדפסק), ה) על מה הביאתו נמצא נפסל מהן פרידה אחת לבטה ולריכה שתביא עוד פרידה אחרת ויקריבנה (ש"מ), ו) שהיו שני הקנין של נדר ושל נדבה תורים (ש"מ), ז) ויקריב שניהם למעלה (ש"מ), ח) לומר בשנדרה הרי עלי קן פרישה את המין שתביא אם (ש"מ), ט) כזה הענין ושבחה ואינה (ש"מ), י) פירוש קבעה נדרה עם חובתה ואמרה הרי עלי קן אם אלד זבר להביאה, כ"ה בד' ולנא בפס הש"מ. ושומא בדפו"י כך הוא, פירוש קבעה נדרה עם חובתה ולקרבן גדול בימה לאומרה ולריכה להביא אלא עולות בימה ויודעת אלא הביאה אלא ממין אחד אל הכהן, ע"כ. ונלד הגליון על המלים עם חובתה: נכתבה הגהה אל"ל לפעמה. הגומה אלפנינו הוא מבאל מפורש הש"ס בד' פסד"מ מ"ש, והוסיף פירוש לגומתה (תוספות ה-ו במהדו' מ"ה), יא) ואחר זמן נמי אמריאה (ש"מ),

פירוש הרא"ש

[ונפקלו] והמוכות למטה ונפקלו העולות: **חובה שנים בחטאת.** פי' שהחובה פי שנים כנגד החטאות, כגון שנתערבו שני קיני חובה בשתי מטותות ועשה ג' פרידין למעלה איכא למימר שמא עשה ב' מטותות א) בשרות והב' שוי עולה שעשה למטה ופסולה נמצא **בחצה בשר ומחצה פסול:** ואם **החטאת** פי שנים בחובה. כגון שנתערבו ד' מטותות בקן שמוחה: שנים בשרים **כמנין שבחובה.** דלף אם הקריב ג' מטותות למעלה ונפקלו החטאת הרביעית שנעשית למטה בשרה ומקן החובה נפקלה העולה והחטאת בשרה:

ו האשה שאמרה הרי עלי קן בשאלד זכר. פי' הלא הוא לדבריך מה בדי ומה בר בטני ב) (משלי לא, ב): **ג' פרידין למעלה.** בקן נדרה שתהן עולות: **אלא עשה ב' למעלה.** מקן אחד, א' למעלה וא' למטה, וכן מקן הסני: **ולא נמלך.** נאמה והיה סבור שהיה יולדת בזוב או שהיו עליה שתי לידות ולא שתי זיבות, נמצא שנפסל גחל מ' של עולה שנעשה למטה ותביא גחל מ' לעולה: **ממין א'.** אם שתי הקנין היו ממין א' כולן תורים או כולן בני יונה: **משני מינין תביא שתים.** אם הביאה תורים ובני יונה. ואמה המביאה לכהן חובתה ונדרה והקריבם הכהן אחם ב) הראשון לחובתה והשני לנדרה ואין ידוע איזה מהן קרב אחרון שהביא שתי מאותו הסין גחל שנפסל, הילכך ד) לריכה להביא תור או בן יונה דאין מביאין תור כנגד בן יונה, הילכך תביא תור ובן יונה ואותו שהוא מין הראשון יהא חובה והאחר יהיה נדבה: **פרשה נדרה.** דבשעת נדרה אמרה הרי עלי קן תורים או שני בני יונה ובאמה מה פרישה, נמצא שהיא לריכה להביא לנדרה תורים ובני יונה אחפק, והיא נתנה שני קיני קנים ממין ג' תורים ובני יונה: **ג' פרידין:** **ממין א'.** אם הראשונים היו ממין ג' היו תורים תביא תור ובני יונה תביא בן יונה ואם היו בני יונה תביא בן יונה [שתי] תורין, כי מאותו המין שהביאה עולה ג' לנדרה מאותו המין עצמו לריכה להביא עולה השניה דאין מביאין תור כנגד בני יונה ובן יונה כנגד תור בנדבה כמו בחובה כיון שפירשה נדרה ב): **משני המינים תביא** (שתים) [ארבע]. אם הראשונים היו משני מינין ואין ידוע אם הקן האחרון היו תורין (ג)תביא תור להשלים עולה שנפקלה וב' בני יונה, או שהיו בני יונה ותביא בן יונה ושני תורין הלכך תביא ב' תורין ושני בני יונה כנחלה: **קבעה נדרה.** שקבעתה להביאו עם קן חובתה שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר להביאו עם קן חובתי ויכונה להביא קן מהנדר ו) ג' עולות כאחת ופיכשה ואינה יודעת מה פיכשה כאמרן והביאה ב' קיני קנים ונתנאן לכהן ונעשאן תלין למעלה ואחין למטה: **צריכה שתביא עוד ה' פרידין.** לעולה אם הראשונים היו ממין ג', ואם ב' מינין היו תביא (מינים) [שם] כי לריכה להביא ב' תורים וב' בני יונה לספק פרושה ולריכה להביא עוד עולה ג' ממין עולת חובתה, הלכך תביא ממין הראשונים גחל ג' לעולה אם עולת נדרה, ואם הראשונים היו ב' מינים ואין ידוע אי זה קרב אחרון לריכה להביא תור ובן יונה ושתי תורין וב' בני יונה לספק פירושה, ומתה נספק הביאה עולת חובתה עמהן מין שהביאה תור ובן יונה: **נתנתן לכהן.** פי' שני קיני ז): **ואינה יודעת מה נתנה.** אם ממין ג' או מב' מינין ומאחה מין היו ח): **ואין ידוע מה עשה.** אם כולן למעלה או כולן למטה או תלין למעלה ואחין למטה נמצא שלא יצאה ידי נדרה כלל שמא עשאן כולן למטה ונפקלה העולה, הילכך תביא ב' תורים וב' בני יונה לספק פירושה ותור ובן יונה לספק חובתה דשמא עשאן למטה ויצאה ידי חטאת ולריכה להביא עולה ממין חטאתה ואינה יודעת אם היה חטאתה ממין תור או בן יונה. לפיכך תביא תור ובן יונה לספק חובתה וגם כפי נדרה מפני הקביעות ט): **וחטאת א'.** פרידה אחת תביא החטאת י) אע"פ שאינה יודעת מאי זה מין היו הראשונים תביא חטאת ממין שתלכה ותאמר אם זה ממין הראשונים הרי זה בן זוג לעולת חובתי אחקרבה ואם מין האחר הוא יחזוג עם פרידת מינו מן הנשים שהם תור ובני יונה שהיא מביאה לספק עולת חובתה. ולכנן דפליגי אלכן עזאי לעעמייהו

מה נתנה: **קבעה נדרה לריכה שתביא עוד חמשה פרידין.** למעלה ממין אחד פירוש קבעה נדרה עם חובתה י) שאמרה הרי עלי קן להביאה עם חובתי ופירשה ואינה יודעת מה פירשה ולקרבן גדול ביחד איכוונא ולריכה להביא ג' עולות ביחד אם היתה יודעת ד) מאיזה מין פירשה ויודעת שלא הביאה אלא ממין אחד אל הכהן כילד אם יודעת שנתנה לכהן ב' קנין תורין ועשאן הכהן קן אחד למעלה וקן אחד למטה ונפסל גחל אחד והיא קבעה נדרה יחד עם חובתה ולכך אינה יכולה להביא פחות משלשה עולות וכן הדין אם נתנה להקריב (ה) פטורה בשני קינין ומהן פרידה אחת לחטאת ופרידה אחת לעולת חובתה ולאחר זמן יא) שמביאה נדרה לריכה להביא עוד פרידה שיהיה שלשה פרידין שני פרידות לנדרה ואחד לקביעותה שאינה יכולה להביא פחות משלשה עולות והפרידה שלישית לריכה להיות ממין שקרבה כבר עולת חובתה שהרי אמרה עם חובתי ונדרה אם מביאה בשני עצמו תביא שתים עם אחד שממין חובתה ועתה שהביאה שתי קינין תורין אם נעשו בהכשר שלשה למעלה ואחד למטה נפטרה בכך ועתה שנפסל האחד תביא שלשה פרידין תורין שאינה יכולה להביא פחות מג' שתים לנדרה ואחת לקביעותה ושמא פירשה להביא לנדרה בני יונה דהמי קבעה נדרה אאינה יודעת מה פירשה קמי

ולכך תביא עוד שני פרידין בני יונה שעתה מביאה שלשה עולות ממורים ופרידה מהן מעין חובתה ושני בני יונה לנדרה שאינה מסופקת אלא מנדרה הרי לך ה' פרידין ג' מאותו מין שנתנה לכהן ושנים ממין אחר: **משני מינין תביא שש.** אם יודעת שנתנה לכהן קן תורים וקן בני יונה ואינה יודעת איזה קרב באחרונה ואינה יודעת מאיזה מין פירשה להביא לנדרה תביא שש פרידין שמא תור קרבה באחרונה והאחר נפסל ולריכה שלשה בני יונה אחד ממין עולת חובתה ושנים לפי ששמא נדרה בני יונה ועוד שתי תורים כי שמא נדרה תורים או שמא קן בני יונה קרב באחרונה ולריכה להביא ג' תורים וב' בני יונה ולכך תביא שש קן תורים וקן בני יונה משום ספק נדרה ועוד תור אחד ובן יונה אחד לפי שלריכה להביא ממין חובתה ואינה יודעת מאיזה מין: **נתנתן לכהן ואינה יודעת מה נתנה.** אם תורים אם בני יונה קן אחד מזה וקן אחד מזה ואין ידוע מה עשה אם כולן למטה או תלין למעלה ואחין למטה נמצאת שלא יצאה אפילו חובת לידתה דשמא כולם למעלה ואין כאן חטאת או שמא כולם למטה ואין כאן עולות לריכה שתביא עוד ד' פרידין לנדרה לספק פירושה משני מינין ושתים לעולת חובתה תור ובן יונה שמא הראשונים כולם למטה נעשו ואינה יודעת מאיזה מין והכל הולך אחר החטאת ולריכה להביא עולה אחותו מין זו שמא ראשונים תלין למעלה ואחין למטה ובקן שקרבה ראשון יצאה ידי חובתה והיא קבעה עולה מאותו מין עם נדרה ואינה יודעת איזה מין היה הילכך תביא עוד עם ספק פירושה תור ובן יונה ממה נפסל אם קן שקרב ראשון תורים היו וקרב מהן עולה למעלה והיא לחובתה הרי היא מביאה עכשיו תור עם נדרה משום קביעותה ואם מבני יונה והוקבע להביא עולת יונה עם נדרה הרי מביאתו ואם כולן למטה נעשו ולריכה להביא עולתה מאותו המין הרי משתים שהיא מביאה עכשיו לחובתה יעלה אחד מהן והשני נדבה ואחטאת אחת מאיזה מאיזה מין שתרצה משום שמא הראשונים כולם למעלה נעשו והרי לו זוג ממינו לעולה משתים שהביאה לחובתה משני מינין ואף על פי שכבר קרב עולת חובתה אין לריכה לדקדק להביא חטאת מאותו מין הראשון לרבנן דפליגי ה) לעיל עליה דבן עזאי דקסברי הכל הולך אחר חטאת הלכך הואיל ועל כרחך תביא שתי עולות מזווג לו אותו שממינו ודיה:

חובה א שנים בחטאת מחצה כשר ומחצה פסול חטאת שנים בחובה המנין שבחובה כשר ב וכן עולה שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין עולות שבחובה חובה שנים בעולה מחצה כשר ומחצה פסול עולה שנים בחובה המנין שבחובה כשר: ו ג האשה שאמרה ד) הרי עלי קן כשאלד זכר ולדה זכר מביאה שתי קנים אחת לנדרה ואחת לחובתה נתנתן לכהן הכהן צריך לעשות ג' פרידין מלמעלן ואחת מלמטן לא עשה כן אלא שתים מלמעלן ושתים מלמטן ולא נמלך צריכה להביא עוד פרידה אחת ויקריבנה מלמעלן ממין אחד משני מינין תביא שתים ד פרשה נדרה צריכה להביא עוד ג' פרידין ממין אחד משני מינין תביא ארבע: ה קבעה נדרה צריכה להביא עוד חמש פרידין ממין אחד משני מינין תביא שש נתנתן לכהן ואינה יודעת מה נתנה והלך הכהן ועשה ואין יודע מה עשה צריכה להביא עוד פרידין ארבע לנדרה ושתים לחובתה וחטאת אחת

א) וחובה שנים בחטאת מחצה כשר ומחצה פסול כגון שמונה פרידין דחטאת שנתערבו בשמונה פרידין שחליו עולה וחליו חטאת הרי שנים עשר פרידין חטאת והארבעה פרידין עולה והקריב חליין למעלה וחליין למטה אותם שלמעלה כולן פסולין כי שמא כולם חטאות ואותם שמונה של מטה כשרים מהם ארבעה של חטאת וארבעה של עולה פסולין וזהו חובה שנים בחטאת כלומר שנתערבו שמונה חטאות שם ובחובה אין כי אם ארבעה חטאות וגם זהו מנין שבחובה כשר שאין כשר אם אלא ארבעה חטאות. חטאת שנים בחובה כגון ששה עשר פרידין של חטאת ושמונה של חובה ארבעה פרידין עולה וארבעה פרידין חטאת ועשה י"ב למעלה וי"ב למטה מנין שבחובה כשר דשנים עשר של מעלה כולן פסולין שמא חטאות הם וי"ב של מטה ד' פסולין שמא עולות הן ושמונה חטאות כשרים ממה נפשך הרי חטאות כשרים במנין כל החובה בין עולה בין חטאת ומיהו חטאת שנים בחובה אין לישבו מענין חובה שנים בחטאת וכן תפרש הגמא שאמריה. והי"ל רבינו אבריסם ב) פירש שהקיינן שתומות גבי חובה שנים בחטאת שהקינין היו שתומות שנים והחטאות שני פרידין ועשאן חליין למעלה וחליין למטה מחצה כשר ומחצה פסול כי שמא שתי חטאות קרבן למעלה ועולה מן הסתומה ולמטה שתי חטאות ועולה. חטאת שנים בחובה כלומר חטאת פי שנים שנתערבו בחובה שהיה החטאות ד' פרידין והחובה שני פרידין ועשה חליין למעלה וחליין למטה המנין שבחובה כשר דהיינו שני חטאות דשלשה חטאות נעשו למעלה והן פסולין ג) ובשני חטאות ועולה נעשו למטה: [ו] **האשה שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר.** ביולדת עניה מיירי דאילו עשירה מביאה כבש לחובתה: **ילדה זכר מביאה שני קיינין בו' נתנתן לכהן.** ד) לריך לעשות ג' למעלה לפי שקן נדבה קרב כולו עולה ולא עשה כן אלא קרב שתים למעלה ושתים למטה ולא נמלך בה לדעת על מה הביאתו ה) ועתה נפסל מהן פרידה אחת ולריכה שתביא עוד פרידה ויקריבנה למעלה: **ממין אחד.** כלומר אם הראשונים ממין אחד. ומשני מיירי שתביא שנים. כלומר אם הראשונים ממין אחד שהיו שני הקנין ו) תורים או בני יונה תביא עוד פרידה מאותו המין לעולה ויצאה ידי הכל שמקן שהקריב כהן ראשון יצאה ידי חובת לידתה שהרי נשם חובה קרב והשני נשאר לנדרה ונפסל גחל אחד מהן בעשיית מטה והרי יהיה זה תחתיו ואם הראשונים משני מינין היו קן תורין וקן בני יונה תביא שתים תור ובן יונה ויקריב ז) שתים למעלה משום דמספקא לן איזה קן מהשנים הראשונים קרב אחרון והוא לנדרה ונפסל ממנו פרידה אחת ולריכה להשלימו מאותו המין כדתנן ח) לעיל אין מביאין תורין כנגד בני יונה וכו': **פירשה נדרה לריכה שתביא שלשה פרידין.** (ח) למעלה: **ממין אחד.** כלומר ה) אם ידעה שלא נתנה לכהן אלא מין אחד והקריבו הכהן בזה הענין ט) ואינה יודעת איזה מין פירשה מביאה שלש פרידין כילד אם נתנה השני קיינין תורין מביאה תור אחד לזווג לפסול ושני בני יונה כי שמא נדרה בני יונה ומשני מיינין תביא ארבעה אם יודעת שנתנה לכהן ב' מיינין קן תורין וקן בני יונה ואינה יודעת מה הקריב כהן באחרונה או תורים או בני יונה. אם לא יודעה מה פירשה לנדרה תביא ד' כילד שמא תורים הקריב באחרונה ולריכה להביא תור לזווג לפסול ועוד שני בני יונה כי שמא נדרה בני יונה ושמא הקריב באחרונה בני יונה ולריכה להביא בן יונה לזווג לפסול ועוד שתי תורין כי שמא נדרה תורין ולכך תביא ארבעה אם איכה פרישה: **פרשה נדרה.** ובני יונה אחפק. ואם נתנה שני קיינין לכהן ועשאן תלין למעלה וחלין למטה ונפקלה עולה אחת, ולכך לריכה עוד

ז א מיי' פ"מ מהלכות פסה"מ הלכה ה:
ח ב מיי' שם הל' ד:
ט ג מיי' פ"י שם הל' ה:
י ד מיי' שם הלכה ב:
יא ה מיי' שם הל' ג:

הגהות הב"ח

(א) מפרש ד"ה פירשה נדרה וכו' ג' פרידין ג' למעלה ואחת למטה הש"ד: (ב) ד"ה קבעה נדרה וכו' וכן הדין אם נתתה לכהקריב יחד נדרה וחובתה פטורה בשני קיינין וכו' לריכה להביא עוד שלשה פרידין כל"ל:

פירוש הרא"ש (המשך)

להביא ג' פרידין: **ממין א'.** אם הראשונים היו ממין ג' היו תורים תביא תור ושני בני יונה תביא בן יונה אם היו בני יונה תביא בן יונה [שתי] תורין, כי מאותו המין שהביאה עולה ג' לנדרה מאותו המין עצמו לריכה להביא עולה השניה דאין מביאין תור כנגד בני יונה ובן יונה כנגד תור בנדבה כמו בחובה כיון שפירשה נדרה ט): **משני המינים תביא** (שתים) [ארבע]. אם הראשונים היו משני מינין ואין ידוע אם הקן האחרון היו תורין (ג)תביא תור להשלים עולה שנפקלה וב' בני יונה, או שהיו בני יונה ותביא בן יונה ושני תורין הלכך תביא ב' תורין ושני בני יונה כנחלה: **קבעה נדרה.** שקבעתה להביאו עם קן חובתה שאמרה הרי עלי קן אם אלד זכר להביאו עם קן חובתי ויכונה להביא קן מהנדר ו) ג' עולות כאחת ופיכשה ואינה יודעת מה פיכשה כאמרן והביאה ב' קיינין נתנתן לכהן ונעשאן תלין למעלה ואחין למטה: **צריכה שתביא עוד ה' פרידין.** לעולה אם הראשונים היו ממין ג', ואם ב' מינין היו תביא (מינים) [שם] כי לריכה להביא ב' תורים וב' בני יונה לספק פרושה ולריכה להביא עוד עולה ג' ממין עולת חובתה, הלכך תביא ממין הראשונים גחל ג' לעולה אם עולת נדרה, ואם הראשונים היו ב' מינים ואין ידוע אי זה קרב אחרון לריכה להביא תור ובן יונה ושתי תורין וב' בני יונה לספק פירושה, ומתה נספק הביאה עולת חובתה עמהן מין שהביאה תור ובן יונה: **נתנתן לכהן.** פי' שני קיינין ז): **ואינה יודעת מה נתנה.** אם ממין ג' או מב' מינין ומאחה מין היו ח): **ואין ידוע מה עשה.** אם כולן למעלה או כולן למטה או תלין למעלה ואחין למטה נמצא שלא יצאה ידי נדרה כלל שמא עשאן כולן למטה ונפקלה העולה, הילכך תביא ב' תורים וב' בני יונה לספק פרושה ותור ובן יונה לספק חובתה דשמא עשאן למטה ויצאה ידי חטאת ולריכה להביא עולה ממין חטאתה ואינה יודעת אם היה חטאתה ממין תור או בן יונה. לפיכך תביא תור ובן יונה לספק חובתה וגם כפי נדרה מפני הקביעות ט): **וחטאת א'.** פרידה אחת תביא החטאת י) אע"פ שאינה יודעת מאי זה מין היו הראשונים תביא חטאת ממין שתלכה ותאמר אם זה ממין הראשונים הרי זה בן זוג לעולת חובתי אחקרבה ואם מין האחר הוא יחזוג עם פרידת מינו מן הנשים שהם תור ובני יונה שהיא מביאה לספק עולת חובתה. ולכנן דפליגי אלכן עזאי לעעמייהו

א) וחובה שנים בחטאת מחצה כשר ומחצה פסול חטאת שנתערבו בחובה המנין שבחובה כשר. ב) מלא מין גחל בחובה ונגחל בחטאת לחובה. ג) מלא מין גחל בחטאת ונגחל בחובה לחטאת. ד) הוי ספק אם לריכה, כל"ל (ישיר קין). ה) עיין בשיה הבדה (ישיר קין). ו) עם עולה מהחובה כבדי להביא הקרבן גדול של ג' עולות, כל"ל (ישיר קין). ז) ללה בזה דלא מיתתא הא דקתני ואינה יודעת מה נתנה פירושו דאינה יודעת אם נתנה קן אחד או שם נתנה ב' קיינין בו' ב"כ הקדוש לומר דנתנתן לכהן לפי שני קיינין כלומר דזה יודעת דתנתה שפיר דתנתה שני קיינין רק שאינה יודעת כדמסקיק (ישיר קין). ח) כלומר ואם היה ממין אחד אינה יודעת שע"פ מאיזה מין היה. וכן לשון רש"ש ואין יודע מה נתנה אם תורים אם ב"י ואם קן אחד מזה וקן אחד מזה (ישיר קין). ט) עיין בכש"ש זבחים דף ס"ז ע"ב (ישיר קין). י) דשמא הראשונים כולן למעלה נעשו אע"פ וכו', כל"ל (ישיר קין).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

בן עזאי אומר שתי חטאות. בן עזאי לטעמיה ד) דלעיל דאמר הכל הולך אחר הראשון וכיון דאיכא לספוקי שמא הראשונים למעלה נעשו וכבר יצאה ידי עולתה צריכה להביא חטאת מעותה המין והיא איה יודעת איזה מין היה לפיכך תביא שתי חטאות משני מיני וחטאות הללו אינן נאכלות שהרי על הספק באות ואין מליקתן מליקה להתירן באכילה כי שמא קרבה כבר חטאתה בראשונות א) והכא נמי בשגדרה תחילה ואינה יודעת מה פירשה לא היתה צריכה אלא ד' פרידות לגדרה ושתים לחובתה אחד לעולה וא' לחטאת ועכשיו שכבר הביאה ארבעה פרידין צריכה להביא עוד ארבעה לגדרה וארבע' לחובתה כך פירשה רבינו ע"כ בזבחים [קח.]. ורבינו יצחק בר יהודה פי' שיטה אחרת: שני קנים אחד קבעה לגדרה שאמרה קן זה יהא לחובתי וקבעה אחד לעולה ואחד לחטאת ועשה הכהן שנים למעלה ושנים למטה ואינו יודע איזה למעלה ואיזה עשה למטה וגם היא שכחה מה שפירשה לגדרה בשעת גדר לפיכך צריכה להביא ארבעה פרידין שתי תורים ושני בני יונה לגדרה דשמא אותן שקבעה לגדרה שתיהן נעשו למטה ולא יצאת ידי גדרה כלל וצריכה שתי קנין משני מינין לספק פירושה וחטאת אחת ממין הראשונים תביא עכשיו תור לחטאת ושמא חטאת הראשונה נעשית למעלה ופסולה אבל לעולת חובתה אינה צריכה להביא ממה נפשך דאם אותם תורים שקבעה לגדרה נעשו שתיהן למטה ג"כ חובתה נעשית כולה למעלה ויצאת ידי חובתה העולה ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה אם כן גדרה נמי נעשית אחת למעלה וא' למטה ויצאתה ידי גדרה מתור אחד ושני תורים שהביאה עכשיו בחת יצאת ידי גדרה ובחת ידי עולת חובתה ואם חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשר והעולה פסולה יהיה א' לעולת חובתה וא' לגדבה כי גדרה היה כולו למעלה וחטאת אחת ממין עכשיו תביא על הספק ולא תאכל ואם היו הראשונים יונים תביא עכשיו בני יונה ועולה אינה צריכה ממה נפשך כמו שאמרנו בתורים ומשני מינין כגון אם שכחה איזה מין קבעה לגדרה ואיזה קבעה לחובתה וגם שכחה מה שפירשה בשעת הגדר ועשה הכהן כל מין ומין אחת למעלה ואחת למטה שהיה סבור ששניהם חובות סתומות תביא לגדרה שתי תורין ושני בני יונה לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לגדרה ואי זה קבעה לחובתה וגם שני מינים צריכה לחטאת לזווג לעולת חובתה שכבר קרבה בראשונה ממה נפשך כי אינה יודעת מאיזה מין היתה ואנן תור כנגד תור ויונה כנגד יונה בעינן כדאמרינן ה) לעיל: **אמר רבי יהושע זהו שאמרו** כו'. כלומר דהא דאמרינן בעלמא כשהוא חי כו' כילד קרינו שתי חלולות לגוים לשיר אבל מה ששנינו במנחות (דף כח.) מעשת של כסף ולא מרבי בהקומץ רבה (שם) אלא (ו) מתכות היינו לכהנים דוקא כך השיב רבינו יעקב לרבי מיהו מהכא לא קשיא מידי דאיירינן לה בשופר של ראש השנה ולא אמרינן דהכיא דמנחות דוקא בשל משה הוה ניחא עפי: **אף אמרו לעשות חללה.** נראה דהא נמי שייך לקול שעושין ממנו מעיל שכולו תכלת והיה פעמון זהב בתוך הרמונים כדתניא בסוף פרק המזבח מקדש (זבחים פח:) ותנא קמא לא חשיב ליה לפי שאינו מוציא הקול כי אם הפעמון זהב: **רבי שמעון בן עקשיא אומר.** נראה דמייתי הך מלתא שדומה לה שכמו שכשהוא מת קולו שבעה כמו כן זקני תורה כל זמן שמזקינין ובאין לעשות כח מוסיפין חכמה ואחרים לטירוף דעת: **מסיר שפה לנאמנים.** בעת האדם שמתעי קרא כדכתיב ב) לעיל מסיר לב רואי עם האדם: **בישישים חכמה.** היינו תלמידי חכמים דאילו בעת האדם ג) חכמה מה להם. ועל הא מלתא ר"ש בן עקשיא שונה אותה בלשון ברייתא בפרק שואל (שבת קנב.) וקאמר תניא רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר ואם היא משנה היה לו לומר שם תנו התם וכן יש בסוף פרק עשרה יוחסין (קדושין פב.) ברייתא אחר סיום המשנה של שם:

הדרן עלך במה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

כו' ובריתא [היא], ומייתי לה הכא בסיום המשנה משום דדמיא לה, וכן בסוף מסכת קידושין ד) (פב.) מייתי ברייתא בסיום המשנה: סליק פירקא וסליקא מסכתא בס"ד בי"לא"ו תם ונשלם ש"ל ית':

ד) ר"ל כדאיתא בפ"ז דתמיד ושני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי תלולגים של כסף בידם (שיר קנו). ה) עיין שם בתוס' הרא"ש ד"ה מליגו (הראשון).

בן עזאי אומר שתי חטאות אחת תור ואחת בן יונה. בן עזאי לטעמיה דאמר הכל הולך אחר הראשון הילכך זו שאינה יודעת איזה מין הביאה ראשון ושמא כולם למעלה קרבן ויצאה ידי ד] עולת חובתה ואינה יודעת מאיזה מין לכך צריכה להביא שתי חטאות משני מיני מינים ובין לרבנן בין לבן עזאי אין חטאות הללו נאכלות שהרי על הספק באה שיש לומר הראשונים למעה קרבן וכבר יצאה ידי חטאת לשון רש"י שפירש בזבחים: **אמר רבי יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו ז'.** בחיל קמשתעי קרא דכשהוא חי אין לו אלא קול אחד וכשהוא מת קולו ז' ומפ' כילד קולו ז' אף זו בתחילת קרבנותיהן ולא ידעה מה פירשה דייה בד' פרידין עולות לגדרה ושתים לחובתה ג' חטאת ואחד עולה עכשיו שהביאה ארבע פרידין צריכה להביא עוד שמונה פרידין ארבע עולות לגדרה וד' עולות וב' חטאות: **שתי** קרנין לעשות שתי חצוצרות. (מנחות דף כח.)

ד) בן עזאי אומר שתי חטאות ג) אמר רבי יהושע זהו שאמרו כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה כיצד קולו שבעה ב' קרניו לשתי חצוצרות שתי שוקיו לשני חלילים עורו לתוף מעיו לנבלים בני מעיו לכנורות ויש אומרים אף צמרו לעשות תכלת ר"ש בן עקשיא אומר ג) זקני עם הארץ כל זמן שהם מזקינים דעתן מיטרפת עליהם שנאמר מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח אבל זקני תורה אינן כן אלא כל זמן שהם מזקינים דעתם מתישבת עליהם שנאמר בישישים חכמה ואורך ימים תבונה:

הדרן עלך במה דברים וסליקא לה מסכת קנים

ד) לעיל דאמר הכל הולך אחר הראשון ומיון דאיכא לספוקי שמא הראשונים למעלה נעשו וכבר יצאה ידי עולתה צריכה להביא חטאת מעותה המין והיא איה יודעת איזה מין היה לפיכך תביא שתי חטאות משני מיני מינים וחטאות הללו אינן נאכלות שהרי על הספק באות ואין מליקתן מליקה להתירן באכילה כי שמא קרבה כבר חטאתה בראשונות א) והכא נמי בשגדרה תחילה ואינה יודעת מה פירשה לא היתה צריכה אלא ד' פרידות לגדרה ושתים לחובתה אחד לעולה וא' לחטאת ועכשיו שכבר הביאה ארבעה פרידין צריכה להביא עוד ארבעה לגדרה וארבע' לחובתה כך פירשה רבינו ע"כ בזבחים [קח.]. ורבינו יצחק בר יהודה פי' שיטה אחרת: שני קנים אחד קבעה לגדרה שאמרה קן זה יהא לחובתי וקבעה אחד לעולה ואחד לחטאת ועשה הכהן שנים למעלה ושנים למטה ואינו יודע איזה למעלה ואיזה עשה למטה וגם היא שכחה מה שפירשה לגדרה בשעת גדר לפיכך צריכה להביא ארבעה פרידין שתי תורים ושני בני יונה לגדרה דשמא אותן שקבעה לגדרה שתיהן נעשו למטה ולא יצאת ידי גדרה כלל וצריכה שתי קנין משני מינין לספק פירושה וחטאת אחת ממין הראשונים תביא עכשיו תור לחטאת ושמא חטאת הראשונה נעשית למעלה ופסולה אבל לעולת חובתה אינה צריכה להביא ממה נפשך דאם אותם תורים שקבעה לגדרה נעשו שתיהן למטה ג"כ חובתה נעשית כולה למעלה ויצאת ידי חובתה העולה ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה אם כן גדרה נמי נעשית אחת למעלה וא' למטה ויצאתה ידי גדרה מתור אחד ושני תורים שהביאה עכשיו בחת יצאת ידי גדרה ובחת ידי עולת חובתה ואם חובתה נעשית כולה למטה והחטאת כשר והעולה פסולה יהיה א' לעולת חובתה וא' לגדבה כי גדרה היה כולו למעלה וחטאת אחת ממין עכשיו תביא על הספק ולא תאכל ואם היו הראשונים יונים תביא עכשיו בני יונה ועולה אינה צריכה ממה נפשך כמו שאמרנו בתורים ומשני מינין כגון אם שכחה איזה מין קבעה לגדרה ואיזה קבעה לחובתה וגם שכחה מה שפירשה בשעת הגדר ועשה הכהן כל מין ומין אחת למעלה ואחת למטה שהיה סבור ששניהם חובות סתומות תביא לגדרה שתי תורין ושני בני יונה לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לגדרה ואי זה קבעה לחובתה וגם שני מינים צריכה לחטאת לזווג לעולת חובתה שכבר קרבה בראשונה ממה נפשך כי אינה יודעת מאיזה מין היתה ואנן תור כנגד תור ויונה כנגד יונה בעינן כדאמרינן ה) לעיל: **אמר רבי יהושע זהו שאמרו** כו'. כלומר דהא דאמרינן בעלמא כשהוא חי כו' כילד קרינו שתי חלולות לגוים לשיר אבל מה ששנינו במנחות (דף כח.) מעשת של כסף ולא מרבי בהקומץ רבה (שם) אלא (ו) מתכות היינו לכהנים דוקא כך השיב רבינו יעקב לרבי מיהו מהכא לא קשיא מידי דאיירינן לה בשופר של ראש השנה ולא אמרינן דהכיא דמנחות דוקא בשל משה הוה ניחא עפי: **אף אמרו לעשות חללה.** נראה דהא נמי שייך לקול שעושין ממנו מעיל שכולו תכלת והיה פעמון זהב בתוך הרמונים כדתניא בסוף פרק המזבח מקדש (זבחים פח:) ותנא קמא לא חשיב ליה לפי שאינו מוציא הקול כי אם הפעמון זהב: **רבי שמעון בן עקשיא אומר.** נראה דמייתי הך מלתא שדומה לה שכמו שכשהוא מת קולו שבעה כמו כן זקני תורה כל זמן שמזקינין ובאין לעשות כח מוסיפין חכמה ואחרים לטירוף דעת: **מסיר שפה לנאמנים.** בעת האדם שמתעי קרא כדכתיב ב) לעיל מסיר לב רואי עם האדם: **בישישים חכמה.** היינו תלמידי חכמים דאילו בעת האדם ג) חכמה מה להם. ועל הא מלתא ר"ש בן עקשיא שונה אותה בלשון ברייתא בפרק שואל (שבת קנב.) וקאמר תניא רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר ואם היא משנה היה לו לומר שם תנו התם וכן יש בסוף פרק עשרה יוחסין (קדושין פב.) ברייתא אחר סיום המשנה של שם:

הדרן עלך במה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

ד) זבחים פח., ה) [עי' בתוי"ט], ו) שבת קנב. ע"ש, ז) [פ"ג מ"ה], ח) [פ"ג מ"ה], ט) [פ"ג מ"ה], י) עיין תוס' הרא"ש שם ד"ה מליגו (הראשון). ולקו לזרך להביה,

הגהות הב"ח

(א) מפרש ד"ה אמר ר' יהושע וכו' אלא גרוטאות הייגו:

תורה אור השלם

1. מַסִּיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח:
איוב יב כ
2. בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ יָמִים תְּבוּנָה: איוב יב יב

שינויי נוסחאות

א) בראשונות, הס"ד. ומה"ד אמר ר' יהושע וכו'. והכא נמי (ש"מ), ב) דכתיב למשה מסיר (ש"מ), ג) דאיכא בעם הארץ מה חכמה יש להם (ש"מ), ד) ולאתה ידי חובת עולתה (ד"ו רפ"ח), ה) הסיא דכל הצלמים (מ"ה), ו) גי' תוי"ט לעשות נבלים וימיון, ז) כל' פפל"מ מ"פ בשנגפים פעמונים, ח) אתאוס זולתי ביום הכפורים (ד"ו רפ"ח),

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות